

ORDINACIONS

1577

PRIMITIU

VI

6

12.000.-

S. XVI
356

Biblioteca Valenciana
Ordinacions fetes per...

31000002216292
XVI/356

Encuadernaciones
CHULIÀ
Nave. 12 - T. 3516486
VALENCIA-3

R. 89.409

ORDINACIONES FETES
per lo Excellentissim Senyor Vespasiano

GONZAGA, COLONA, PRINCEP DE SABIONEDA, DVCH DE
Trayeto, Marques de Hostiano, Comte de Fundi, y de Rodigo. Capita General de la Infanteria
Ytaliana de sa Magestat en lo Piamont, y Lombardia. Loctinent, y Capita General en
lo present Regne de Valencia, ab delliberacio dels Magnifichs Regent la
Cancelleria, y Doctores del Real Consell, per la bona administracio
de la Iusticia, y breu expedicio de les causes, y negocis
ques tracten en dit Real Consell.

PRIMERAMENT, attes y cōsiderat, que vltra dels Furs y Reals Pragmatiques consernents la bona y breu expedicio de la Iusticia peral mateix fi y effecte son estades fetes molt bones, y conuenients Ordinacions. Primerament per lo Illustrissim Don Bernardino de Cardenas, Duch de Maqueda, tunch Loctinent y Capita General, publicades a onze d' Ianer mil cinchcents cinquãta y sis. E apres per lo Excellentissim Duch de Segorp, tambe, tunch temporis, Loctinent y Capita General en lo present Regne, publicades a tres de Noembre any. M. D. cinquanta nou. E per lo mateix Loctinent General altres fetes a quatre de Iuliol any. M. D. sexanta. E apres per lo Illustre don Ioan Lorens de Vilarasa, tunch Regent la Loctinencia General publicades a. xxvij. de Maig. M. D. sexanta quatre. E altres per lo mateix Regent la dita Loctinencia, fetes y publicades a. xxvij. de Nohembre, M. D. sexanta y sis. E per nos fetes y publicades a. xxj. de Nohembre. M. D. setãta y cinch, les quals Ordinacions, ab lo discurs del temps son estades en moltes coses abusades, en grã dany de la dita bona y breu expedicio de la Iusticia. Per ço, sa Excellencia cōfirmant, y renouãt en quant menester sia les sobre dites Ordinacions, proueheix y mana que aquelles sien tengudes, guardades, y obseruades juxta lo serie y thenor de aquelles, volêt hauer aquelles de paraula a paraula per insertades en quant no seran contraries al que ara de nou sa Excellencia ab les infra scrites Ordinacions estatuheix, y ordena, ajustant algunes coses necessaries peral mateix fi de la breu y complida administracio de la Iusticia.

I T E M, attes lo gran abus que de poch temps ença se ha acostumat d' fer per los Escriuans de les causes Ciuils de la Real Audiencia, y de altres tribunals d' el present Regne en la recepcio dels testimonis, rebent los, y continuantlos en rebedor escriuint sumariament y abreuada los dits y deposicions dels tals testimonis, y no ad lōgum com aquells deposen, y apres en absencia dels testimonis allarguen les dites deposicions, lo que es contra orde de justicia, y molt perillos de continuar tota la veritat de la deposicio de aqlls. Per ço sa Excellencia statuheix, y ordena que de aci auant los Scriuans de dites causes, no gosin, ni presumeixquen continuar dits testimonis, ni les deposicions de aquells en dit rebedor de la d' sus dita manera, ans be sien obligats d' continuar, y que continuen en la primera scriptura que faran de les dites deposicions, y en presencia dels matexos testimonis llarga y extensament les tals deposicions d' paraula a paraula, axi com los dits testimonis ho deposaran y proferirà per sa boca, y que dita primera scriptura reste peral verdader original, y registre de les dites deposicions, y que lo testimoni rebut y examinat, si sabra escriure, se aja de sota escriure de sa propria ma en lo fi de les sues deposicions: y si no sabra escriure, aja de fer vn senyal de vna Creu de sa propria ma. Y que la copia ques donara a les parts, se aja de donar de la dita primera escriptura. Y si algun Escriua de dites causes fara lo contrari del que ab aquesta present Ordinacio es estatuhit y ordenat, encorrega en pena de priuacio del Traist, y Escriuania q̄ tindra en la Cort Formada de la Real Audiencia, sens remissio alguna. Y si per cas lo tal Escriua no tingues Traist en dita Escriuania de la Real Audiencia, y rebes los tals testimonis en lloch, o per altre Escriua que tingues Traist en dita Escriuania, sia lo tal Escriua punit en pena de cinquanta lliures per cascuna vegada que lo contrari agues fet applicadores: ço es, les dos parts als Reals cofrens de sa Magestat: y la tercera part al acusador, o denunciador si loy haura, y no hauent loy, sia tot applicat als dits Reals cofrens de sa Magestat.

I T E M mes, per llevar, y escusar inconuenients, y per q̄ axi conue a la bona direccio dels negocis, fa Excellencia prouehex y mana que dits Escriuans de causes ajen de rebre y cōtinuar de sa propria ma los dits y deposicions dels testimonis que rebran, y no per medi de persona alguna, si no en cas que aquells estiguessen malalts, o absents, en los quals casos tan solament puguen nomenar en son lloch per als dits effectes hu dels altres Notaris Escriuans de la Cort Formada, a voluntat dels Magnífichs Regent la Cancelleria, o Relador de la causa, ab sciencia empero, y conuocacio de la part intereffada, y que no sia sospitos a alguna de les parts, pera que aquell durant lo impediment, o ausencia del Escriua de dita causa, pugua rebre per aquell y continuar los dits testimonis, y altres actes que se offerirá, fins cesse, y aja cessat lo impediment de dit Escriua.

I T E M mes, per llevar la gran superfluitat ques causa en la escriptura de les deposicions dels testimonis, per los llarchs preambols ques fan en aquelles, fa Excellencia prouehex, ordena, y mana que los dits Escriuans, apres de hauer cōtinuat lo nom del dit testimoni, y lloch, y en cas la edat, y qualitat de aquell, deixada tota la altra superfluitat, y preambol, continuen les deposicions senzillamēt d̄sta manera. *Super tali Capitulo. &c.* E dix, que lo que sab es lo ques segueix: y que en lo fi de la deposicio del primer testimoni se continuen tan solament ad longum los interrogatoris generals, y en lo fi de la deposicio dels altres solament se interroguen sobre dits interrogatoris generals, referint se a la escriptura de aquells, posada en lo fi de la deposicio del dit primer testimoni, de manera que no se tornen a continuar, y escriure ad lōgum dits interrogatoris generals, y puix en lo dit primer testimoni estan ja allargats.

I T E M, per quant en les causes possessories se fa grandíssim abus, que sobre vn mateix fet ques pot plenament prouar ab tres o quatre testimonis, sen donen vint, trenta, y quaranta, del que resulta grandíssima confusio, y treball insuportable per als jutges, y gran vexacio, y despesa pera les parts, que procuren de saber ab lo Escriua de la causa quants testimonis ha donat lo aduersari, y se efforcen moltes voltes, ab maneres illicites, de sobre pujar de numero dels testimonis produhits per la part altra. Per ço, fa Excellencia, prouehex, ordena, y mana, que los escriuans de dites causes, de hui auant, no puguen rebre, ni les parts produhir, ne donar sobre vn capitol si no fins en numero de huyt testimonis, com sia ver semblant que ab lo dit numero de dits huyt testimonis qualseuol fet, y article se pugua be y complidament prouar, si ja no fos en alguna causa, o causes d̄ tal qualitat & importancia, que al Relador de la tal causa paregues donar lloch que major numero de testimonis se pogues en aquella donar. Y si lo Escriua de les tals causes, contra la forma de la present Ordinacio, rebra mes numero de testimonis, la deposicio de aquells supra numeraris sia de ninguna força, y valor: y lo dit Escriua perda en tal cas tot lo emolument de dit proces, y aquell dit proces, y causa sia donada a altre Escriua.

I T E M, ates lo gran abus ques fa per los Escriuans de les causes, en continuar senzillament la posicio dels actes ques produheixen en les causes, dient, y continuant tan solament, fecit fidem et posuit, sens especificar los tals actes, ni los calēdaris de aquells, y doxant los de insertar y cosir en los Registres, del ques segueix gran inconuenient, que moltes voltes se porta lo proces y Registre al Relador de la causa, y los actes, o tots, o alguns dells resten en poder del Escriua, y moltes voltes per la dita causa se poria seguir donarse sentencia sens hauer vist tots los actes. Per ço, fa Excellencia prouehex, ordena, y mana, que de aci auant los Escriuans de dites causes agen de continuar, quant se fara posicio de

actes, especifica & indiuiduament quins y quals actes seran posats, y lo calendari de aquells, y apres consecutiualement los agen de insertar, y cofir en lo Registre abás quel porte a la casa del Relador: y que en la insercio, y consuicio de dits actes lo dit Escriua tinga la necessaria diligencia, altrament que sia multat a arbitre del Relador de la causa. Y si algu d dits Escriuans dexara de cōtinuar la posicio de tals actes en la forma sobre dita, que perda tots los emoluments del tal proces, y aquell sia acomanat a altre Escriua.

vij I T E M, sa Excellencia prouehaix y mana, que los Registres de les causes tant ciuils, com criminals, ni alguna part de aquells no sien comunicats a les parts, ni a fos Procuradors, ni Aduocats, si no es en presencia del Escriua de la causa, sots pena d cent sous per cascuna vegada que sera contra fet, y de perdicio dels emoluments de la tal causa, a arbitre de sa Excellencia.

viii I T E M, sa Excellencia ordena y mana que ningun Escriua, no tenint just impediment, deixi de assistir en la Cort a les hores ordinaries: y que tenint just impediment, aja de substituhir algun Notari de Valencia abil, y sufficient a coneguda del Magnifich Regent la Real Cancelleria. Y si lo contrari fara, per cascuna volta pague trenta sous, applicadors, la mitat al Hospital General, y l'altra mitat al Reals coffrens de sa Magestat.

ix I T E M, sa Excellencia prouehaix, y mana, que los dits Escriuans no puguen posar calendari en ninguna escriptura abans que realment sia ordenada, y escrita, sots pena de perdicio del Traft, y de nullitat de la posicio de dir calendari.

x I T E M, sa Excellencia ordena, y mana, que en les hores de les assignacions que es fan y tenen dauant los Reladors de les causes los Escriuans que alli han de assistir, conforme a altres Ordinacions, no puguen rebre les Prouisions que los Reladors faran de paraula, si no que les continuen per escrits en presencia del dit Relador, en algun quern que ab si aja de portar pera dit efecte: y que si per algun just impedimet los Escriuans de dites causes no seran presents al fer y rebre di dites Prouisions, y axi sera necessari que sie rebudes per altres Notaris en lloch de dits Escriuans que dites Prouisions, axi mateix, agen a ser continuades per escrits dauant lo dit Relador. Y que los dits Reladors no donē lloch en alguna manera que tals Prouisions se reben de paraula, com se sia vist per experiēcia moltes voltes, que apres les continuen de altra manera que lo dit Relador les ha fetes. Y si ningun Escriua de altra manera rebra dites Prouisions, sia priuat del Traft, y que si nol tendra, sia punit en pena de cent sous, applicadors, yt suppra, y que dita Prouisio sia tēguda per nulle.

xj I T E M, sa Excellencia prouehaix, ordena, y mana, pera lleuar lo grandissim abus, y cauthela que tenen les parts pera impedir, y embargar la publicacio de les Reals sentencies, apres que ja son posades en poder del Escriua de Manament, pera publicar aquelles, de posar escriptures, y actes, y fer exhibicio de alguns instrumēts que podrien hauer produhit abans que la sentencia fos ordenada: prouehaix sa Excellencia, y mana que de hui auant les dites parts, ni Procuradors, ni Aduocats de aquelles no presumeixquen de posar alguna escriptura, ni ordenar ningun acte apres que dita sentencia sera en poder del dit Escriua de Manament, sots pena de vint lliures applicadores als Reals coffrens de sa Magestat. Ni tampoch gosin, ni presumeixquen de produhir, ni exhibuhir ninguna carta, o instrument publich, que no sia relleuant pera sa intencio: y si per cas produhiran, o exhibuiran alguna carta, o instrument publich, per lo qual se retardara la publicacio de la tal sentencia, y apres vist y examinat per lo Relador, y en son cas, per lo Real Consell

se entendra que dita carta, o instrument no es relleuant pera la causa, sia la part que hau
ra exhibuhit la dita carta condemnada en les causes majors de cinchcentes lliures, en pe
na de sexanta lliures: y en les causes menors de cinchcentes lliures, y majors de docentes,
en pena de trenta lliures: y en les causes de menor quantitat, en pena de deu lliures. Les
quals penes sien applicades, la mitat als dits Reals coffrens: y l'altra mitat a la part con
tra qui lo tal acte, o instrument sera produhit.

xij

ITEM, sa Excellencia proueheix, ordena, y mana, per euitar, tolre, y refecar los
diffugis de les parts, y per abreuuar los plets, y causes, que no sien admeses rahons algunes
als mādatos de cinch dies ques despedeixquen per la Real Audiencia, a supplicacio & in
stancia de les parts que reporten sentencies en fauor, y aquelles tals son passades en cosa
jutjada, o encara que de aquelles tals sentencies sen aja supplicat pera la Cort de sa Mage
stat, sera prestada caucio de tal manera que sien exequibles, ans les dites rahons en res no
obstant se passe auant en la execucio de les tals sentencies Reals, si ja que no fossen rahons,
ni excepcions de les contengudes en lo Fur del Serenissim Rey don Alonso posat en lo ti
tol de appellacio de cosa jutjada Cap. xiiij. Y la part que axi posara, y presentara les tals
rahons als dits Reals mandatos contra forma d la present Ordinacio, encorrega en la pe
na contenguda en lo fur del any mil cinchcents quaranta set Cap. xx. y que conforme al
dit Fur, lo Relador pugalacerar, y lacere la escriptura de dites rahons.

xiiij

ITEM, sa Excellencia, proueheix, ordena, y mana, que lo comprador de cort, dema
nant lo acte de venda de cort, y lo acte de la possessio, y del deposit del preu per aquell
offert, no puixa esser forçat de pendre copia dels altres actes de lleuamēts, ne fermances,
ni altres que apres de retā dita venda a mairament regular, per quant dits actes no lon
necessaris peral dit comprador: y per conseguent no ha de ser vexat en pagar mes dels ti
tols necessaris: y que si lo contrari es estat fet y abusat, de hui auant no puixa esser tret en
consequencia: y que si algun Escriua de Cort contra fara, sia castigat en pena de perdi
cio del salari del tal acte de venda.

xiiij

ITEM, sa Excellencia proueheix, ordena, y mana que los Escriuans d les causes cri
minals de la Real Audiencia de hui auant sien molt diligents, y solicits en continuar los
actes de paus y treues que aquells reben, y acostumen de rebre, y aquells continuats com
conue, lliuren y entreguen al Escriua Cap de taula de la Escriuania Criminal de la Real
Audiencia, pera que aquell, conforme a la obligacio q̄ te, los tinga ben custodits y guar
dats en lo Archiu de dita Escriuania, axi per lo que conue al Real Fisch de sa Magestat,
com al mateix interes de les parts, sots pena que si en aço tindran negligencia, seran pu
nits, y castigats en pena de cent sous per cascuna vegada que contra faran.

xv

ITEM, per quant se ha entes que dits Escriuans de dites causes Criminals d la Real
Audiencia, tenen gran descuyt, y negligencia en portar les denunciacions, y criminals
acusacions ques presenten en dita Real Audiencia, senyaladament les que presenten y
posen parts priuades, al Archiu de dita Escriuania, a fi, y effecte que aquelles sien assenta
des, y continuades en lo llibre que en lo dit Archiu peral dit fi, y effecte es recondit per lo
dit Escriua Cap de taula, lo que es en molt notable prehuhi del dit Real Fisch de sa Mage

stat, y contra tot orde, y bon assento de dita Escrivania, y benefici de les parts interessades. Per ço, sa Excellencia desijant que la dita negligencia, y descuyt cesse, y que de hui auant los dits Escrivans sien diligents en fer lo que d'us es dit, prouehaix y mana, que dins tres dies apres que les tals denunciacions seran presentades y posades en poder dels dits Escrivans, aquells sien tenguts, y obligats de portar aquelles al dit Escriva Cap de taula, pera que dites denunciacions sien assentades en lo dit llibre com conue, y segons lo bon orde, y assento, y practica de dita Escrivania. Y q̄ axi mateix los dits Escrivans sien molt diligents, y solicits de assentar los actes de excarceracions, y arrests, y altres semblants actes que aquells reben en los processos ques porten en dita Real Audiencia, per ço q̄ los Reladors de les tals causes los puixen, ab facilitat veure, y trobar quāt sia necessari, y que nols continuen en altres llochs ni parts, sots pena de vint sous per cascuna vegada que seran attrobats contrauenir a la dita present Ordinacio.

xvi) I T E M, sa Excellencia prouehaix, ordena, y mana que sia obseruat ad ynquem lo Fur fet per lo Serenissim Rey don Alphonso primer, ab lo qual es disposst que en les causes de appellacions no puga esser propposada alguna cosa de nou, ni feta alguna escriptura saluant presentacio de cōmissio, apres la qual sia per lo Iutge assignat dia a oyr sentencia, saluada la produccio de escriptures publiques: y que si en dites causes cōtra la forma de dits Furs alguna part, o Procurador de aquella posara escriptures, encorrega en pena de cent sous, partidors vt supra.

xvii) I T E M, sa Excellencia prouehaix, ordena, y mana, que si de alguna Prouisio feta en article de reuino confirmatoria, de la primera se allegaran nulitats, y la part que tal allegacio haura feta subcumbira en aquelles, encorrega en pena de vint lliures, partidors vt supra.

xviii) I T E M, sa Excellencia estatueix, prouehaix, y ordena, que si per alguna d'les parts littigants en lo proces sera posada mes de vna escriptura resolutoria, contra forma de Fur fet en les Corts del any. M. D. sexanta quatre. Cap. lxxviii. que encorrega en pena vint lliures, pagadores per la part, o per lo Procurador que tal escriptura haura posada, partidors vt supra.

xviiii) I T E M, per quant les escriptures, y supplicacions, y actes judicialment fets, no deuen ser ordenats ab superfluitat de paraules, si no ab la resolucio breu, y substanciosa, per que la superfluitat, y reysteracio de paraules no necessaries no serueix si no pera fatigar los Iutges, y enganar les parts, que per ser les escriptures llargues pensen que son mes importants, essent tot al contrari, com la veritat no confesteixca en moltes paraules. Per ço sa Excellencia prouehaix, y mana que de aci auant los Aduocats no ordenen, ni los Procuradors no posen, ni presenten les supplicacions, escriptures, o actes iudicialis si no que sien breus, y resoluts, dexades totes superfluitats de paraules, altrament que dites supplicacions, y escriptures, y actes iudicialis sien lacerats per lo Regent la Cancelleria, o per lo Relador de la Causa. Y que lo Aduocat, y Procuradors que contra faran a la present Ordinacio, sien punits per la primera vegada en pena de deu lliures, y per la segona en pena de vint lliures, y per la tercera en pena de suspensio de offici per temps de vn any.

xx **ITEM**, la Excellencia prouehaix, ordena, y mana que les presents Reals Ordinaciõe
comprenguen etiam les causes que al present hi haura pendants en la Real Audiencia,
prenent aquelles en lo punt en que estan: y aco se entenga en tots los Tribunals, y Cortes
de la present Ciutat respectiuament.

Vespasiano, Gonzaga, Colona.

V. Pasqual, R.

V. Vich Loc. Gen. Thes.

V. Rocca.

V. Vidal.

V. Monterde Fisci Aduocatus.

V. Arrufat.

V. Frigola.

V. Banyatos.

V. Salzedo.

Gaspar Melia

In Curie. xiiij.

De mandato Excellentissimi Domini Locumtenentis Generalis, in presencia Magnifici Regentis Cancellariae, & aliorum Magnificorum Doctorum de Regio consilio Ciuili, supra dicte Ordinationes fuerunt per me Gasparem Melia Regium Scribam mandati, alta & intelligibili voce in Regio Palacio Valēcia in Aula dicta dels Reys, & publicate presentibus ibidem pro testibus Magnificis Andrea Martino Pineira Regio Scriba mandati, & Lopez de Medinilla, Antonio Ferrer, & Ioachimo Alarcon Regijs Alguazirijs extraordinarijs, ac aequam plurimis Scribis, Notarijs, Procuratoribus in multitudine copiosa adid conuocatis, die. 24. Iulij. 1577.

Gaspar Melia

iiiiij

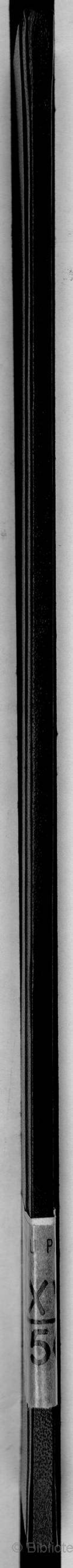

NICOLA

S. 1
3

CULX
P